

**М-р НИКОЛА ЧИНГО, ПОЛИТИКАТА НА БРП(к) СПРЕМА
МАКЕДОНСКОТО ПРАШАЊЕ ВО ПЕРИОДОТ 1944—1948.
НИК „Наша книга“, Скопје, 1976 година, стр. 284**

Со објавувањето на публикацијата „Политика на БРП(к) спрема македонското прашање во периодот 1944—1948 година“, политичко-историската библиотека кај нас е збогатена со уште еден значаен труд на м-р Никола Чинго, што излезе во издание на НИК „Наша книга“ од Скопје во 1976 година. Вредносното значење на овој монографски труд се зголемува и со тоа што во досегашната историографска наука и другите научни хуманитарни дисциплини не постои поопстоен труд кој би го расветлил ова суштинско прашање од најновата политичко-дипломатска историја на односите и ставот на балканските официјални кругови кон Македонија и македонското прашање, од една страна, и што ова дело претставува научен приод со еден аналитичен и синтетичен осврт на политиката на БРП(к) кон македонското прашање во мошне значајниот период (1944—1948) на конституирање и зацврстување на позициите на Социјализмот, како општествен систем во двете балкански земји, од друга страна.

Треба да напоменеме дека и покрај тоа што авторот не дал исцрпна анализа на факторите што ја одредувале политиката на БРП(к) кон македонското прашање во означениот период поради недостатност на постојната архивска документација што се чува во НР Бугарија, сепак рационално и умешно користејќи ги објавените партиски мате-

ријали на ЦК БРП(к), говорите и статиите на бугарските партиски актери, гласилата на бугарската партија и Отечествениот фронт и др. публикации, тој успеал до границите на објективната можност да даде сублимиран аналитичен приказ и врз база на тоа да извлече правилни заклучоци и оцени што во основа претставуваат своевиден придонес за историографијата на општествената мисла во целина.

Инаку трудов, по предговорот (с. 5—8) и уводот (с. 9—22), авторот Никола Чинго го распределил на осум (8) глави со заклучок и тоа: I. Паѓањето на фашистичкиот режим, воспоставувањето на отечественофронтовската власт и македонското прашање (с. 23—57), II. Пријателството и братската соработка на ОФ Бугарија со ДФ Југославија и македонското прашање (с. 57—88), III. Положбата и активноста на Македонците во Бугарија по паѓањето на фашистичкиот режим (с. 89—123), IV. Односот на буржоаската опозиција спрема македонското прашање (с. 123—157), V. Напорите на БРП(к) за одбрана на македонската нација од нападот на буржоаската опозиција (с. 157—192), VI. Местото и улогата на Македонците во Бугарија во условите на борба меѓу БРП(к) и буржоаската опозиција (с. 193—224), VII. Напорите за обединување на јужнословенските и балканските народи и македонското прашање (с. 225—246), и VIII. Практичната реализација

на националните права на Македонците во Бугарија (с. 247—274). На крајот се дадени заклучни становишта на авторот (с. 275—284).

Треба да се одбележи дека своите становишта и оценки за односот на БРП(к) спрема македонското прашање, авторот на овој труд со право ги разграничува во три основни фази кои битно се разликуваат во својот еволутивен развој. Имено, првата фаза, која практично започна од 9 септември 1944 година т.е. со доаѓањето на новата отечествено-фронтиска власт траеше до половината на 1945 година. Тоа е краток, но мошне значаен период на стабилизација на внатрешно-политичкиот систем на новата народна власт, создадена врз улогите на фашистичка царска Бугарија. Во тој кус временски интервал беа очигледни напорите од бугарска страна за нормализирање на односите со југословенските народи и правилен однос и признавање на постоењето на македонската нација. Во втората фаза, која го опфаќаше периодот од половината на 1945 до крајот на 1946 година, карактеристично е да се одбележат напорите на БРП(к) на дворешно-политички план со цел да се изборат поблаги услови на мировниот договор со сојузниците на антихитлеровата коалиција и средување на меѓународниот статус на Отечествено-фронтиска Бугарија. Што се однесува за нејзиниот однос кон македонското

прашање во означениот период, треба да се подвлече дека во нејзината политика се присутни тенденциите на негирање на македонската нација од бугарските буржоаски опозиционерски кругови. Во оваа фаза се присутни разновидни врски на Македонците во Пиринска Македонија со Македонците од НРМ. Во третата фаза од крајот на 1946 година па сè до донесувањето на Резолуцијата на Информбирото, карактеристично е што на меѓународен план доаѓа до затегнување на односите меѓу Западниот капиталистички свет и Источно-европските социјалистички земји, при што се доаѓа до уште поголемо зацврстување и продлабочување на односите меѓу Југославија и Бугарија, и што е најбитно доаѓа до реализација на правата на Македонците во Пиринска Македонија на слободен и национален развој. Но за жал овој интензивен југословенско-бугарски развој на односите во позитивна смисла, набргу со донесувањето на Резолуцијата на Информбирото во јуни 1948 година, беше пресечен и постепено оваа политика на пријателство и добрососедска соработка започна да се напушта, а особено од 1956 година кога беше одново обновена веќе познатата традиционална санстефанска политика спрема Македонија. Имено, за таа бугарска политика и однос кон Македонија и македонското прашање излишен е секаков комен-

тар, бидејќи е општо позната, односно доаѓа до негирање на постоењето на македонската нација и дека таа отсекогаш имала бугарски национален карактер.

Треба да се одбележи дека ваквата политика на негирање на по-

стоењето на македонската националност во Пиринска Македонија со поголем или помал интензитет и во денешни прилики сè уште е присутна и кај сегашните државни и партиски раководни кругови во НР Бугарија.

Лазар ЛАЗАРОВ

Драјољуб Драгојловиќ, Богомилство на Балкану и у Малој Азији, I Богомилски родоначалници, Београд, 1974, с. 233

Интересирањето за историјата на богомилството во нашата и странската наука, во последно време добило големи размери. За тоа се пресудни две причини. Првата, што познатите изворни материјали не се доволно проучени, и нивната историографска вредност во поголема или помала мера не е доволно оцената. Второ, се поставувало прашањето каков бил односот на богомилството кон старото еретичко наследство, и односот на богомили-те кон истовремените дуалистички движења. Појавата на овие сложени прашања довело да се обработат повеќе студии од областа на богомилството. Една нова и комплексна обработка врз споменатите прашања наоѓаме во студијата на Д. Драгојловиќ, Богомилството на Балканот и во Мала Азија. Авторот го усмерил своето внимание кон целосното прикажување на еретичките движења на Балканот и во Мала Азија, односно ги обработил богомилските родоначалници; масалијанството и павликијанството.

Во уводот се потцртува дека богомилството спаѓа меѓу најзна-

чајните социјално-верски и идеолошки појави кај Јужните Словени, и тоа кога христијанството претставувало единствена идеологија. Неговите корени потекнувале од старите средновековни дуалистички движења; павликијанството и масалијанството. Но тоа по својата идејност било ново и делумно изменето учење. Не било автотono и типично словенско, а уште помалку национално движење на овој или оној народ. (с.з.). Авторот не штедејќи време и труд, се стремел што попрегледно да ги изнесе сите досегашни тези за дуалистичките движења и да ги посочи противречностите во истите. Така, во I глава тој прави осврт на врските на дуалистичките еретички движења; гностицизмот, манихејството, павликијанството и масалијанството со богомилството, во времето кога тоа се појавило и ширело (с. 5—24). Д. Драгојловиќ смета дека генезата на богомилството може да се одреди со детално проучување на сродните движења; масалијанството и павликијанството. Затоа тој од II до VI глава го обрабо-